

**ҚОНУНИ КОНСТИТУТСИОНИИ
ЇУМХУРИИ ТОЇИКИСТОН**

ДАР БОРАИ МАҚОМОТИ МАХАЛЛИИ ҲОКИМИЯТИ ДАВЛАТӢ

**(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 2004, №5, мод. 339; соли 2006, №11, мод. 472;
соли 2009, №12, мод.814, с.2010, №12, қ. 1 мод.800, ҚҒТ аз 19.03.2013с. №960; ҚҒТ аз 22.07.2013с. №1012)**

Маҷлиси намояндагон 3-юми марти соли 2004 қабул кардааст
Маҷлиси миллӣ 29-уми апрели соли 2004 ҷонибдорӣ намудааст

Қонуни конститутсионии мазкур тибқи Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии ТоҷикистонКонститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистони (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон эътироф намудааст, қабул шуда, тартиби ташкил, ваколат ва фаъолияти мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатиро танзим мекунад.

БОБИ 1. МУҚАРРАТОТИ УМУМӢ

Моддаи 1.Мафҳумҳои асосӣ

Мафҳумҳои асосие, ки дар ин Қонун истифода мешаванд:

- **мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ** – мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ буда, дар доираи салоҳияти худ амал мекунад;
- **мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ** - Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия, ки аз тарафи интихобкунандагони Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия интихоб шуда, дар доираи ваколати худ масъалаҳои дорои аҳамияти маҳаллиро ҳал мекунад;
- **иҷлосияи Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия** – шакли асосии фаъолияти мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ буда, ба воситаи он ваколати ин мақомот амалӣ мегардад;
- **мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ** – мақомоте, ки дар ҳудуди воҳидҳои марзию маъмурии дахлдор иҷрои Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии ТоҷикистонКонститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон, қонунҳо ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, санадҳои меъёрии ҳуқуқии дахлдори мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатиро таъмин менамоянд;
- **Раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия** – **намояндаи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон** – мақоме, ки ҳокимияти иҷроияро дар ҳудуди воҳидҳои марзию маъмурии дахлдор амалӣ гардонида, ба мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ сарварӣ менамояд;
- **дастгоҳи раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия** – сохтори ёрирасон ва таъминкунандаи фаъолияти раис мебошад;
- **сохторҳои мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии тобеи раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия** – сохторҳои мақомоти иҷроияи маҳаллие, ки дар сохтор ё нақшаи идоракунии мақомоти марказии ҳокимияти иҷроия қарор надошта, роҳбарони онҳо бевосита аз ҷониби раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия ба вазифа таъин ва аз вазифа озод карда мешаванд; (Қ ҶТ аз 3.12.09с, №576).
- **сохтори маҳаллии мақомоти марказии ҳокимияти иҷроия** – воҳиди мақомоти марказии ҳокимияти иҷроия буда, дар ҳудуди марзию маъмурии дахлдор дар доираи ваколати худ вазифаҳои мақомоти иҷроияи марказиро амалӣ менамояд;
- **машварати назди раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия** – мақоми машваратии ташкили қори мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ мебошад, ки барои баррасии масъалаҳои дахлдор даъват карда мешавад; (Қ ҶТ аз 3.12.09с, №576).
- **вазифа** – самти масъулияти мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ мебошад;
- **ваколати вогузоршаванда** – ваколати Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, дигар мақомоти марказии ҳокимияти иҷроия, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии болоӣ, ки тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ё дар асоси шартномаи тарафҳо ба ихтиёри мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии дахлдор вогузошта мешавад;
- **ваколати муштарақ** – ваколате, ки барои иҷрои он Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ё дигар мақомоти марказии ҳокимияти иҷроия ё мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ аз як тараф ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии дахлдор аз тарафи дигар масъулияти муштарақ доранд;
- **ваколати истисноӣ** – ваколате, ки тибқи қонун ба мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ тааллуқ дорад ва барои иҷрои он танҳо ин мақомот масъул мебошанд.

Моддаи 2.Танзими ҳуқуқи фаъолияти мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ

Фаъолияти мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатиро Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии ТоҷикистонКонститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳамин Қонуни конститусионӣ, қонунҳо ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқи Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқи байналмилалӣ, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон эътироф кардааст, танзим менамоянд.

Моддаи 3.Мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ

Мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ аз мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ иборат мебошанд.

Мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ аз Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия иборат мебошанд.

Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ аз раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия, сохторҳои мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии тобеи раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия ва сохторҳои маҳаллии мақомоти марказии ҳокимияти иҷроия иборат мебошанд. (Қ ҶТ аз 3.12.09с, №576).

Моддаи 4.Асосҳои иқтисодӣ ва молиявӣ фаъолияти мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ

Асосҳои иқтисодӣ ва молиявӣ фаъолияти мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатиро ташкил медиҳанд:

- бучети Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия;
- моликияти коммуналии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия;
- манбаҳои дигаре, ки санадҳои меъёрии ҳуқуқи Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ накардаанд.

Моддаи 5.Принсипҳои фаъолияти мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ

Фаъолияти мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ба принсипҳои зайл асос меёбад:

- қонуният ва адолати иҷтимоӣ;
- ҳифзи ҳуқуқи озодаҳои инсон ва шаҳрванд;
- мутобиқати манфиатҳои маҳаллӣ ва умумидавлатӣ;
- ба таври демократӣ, ошкоро ва бо назардошти гуногундешии сиёсӣ ҳал намудани масъалаҳо;
- масъулият барои натиҷаҳои фаъолияти худ дар назди аҳоли;
- изҳори иродаи аҳоли ба воситаи Маҷлиси вакилони халқи дахлдор;
- мустақилияти мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар ҳалли масъалаҳои ваколати худ;
- ҳатмӣ будани иҷрои санадҳои мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, ки дар доираи ваколаташон қабул шудаанд;
- дастаҷамъӣ будани фаъолияти мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ;
- яккасардорӣ фаъолияти мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ.

Мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ фаъолияти худро бо роҳи фароҳам овардани шароити мусоид барои аз ҷониби шаҳрвандон амалӣ намудани ҳуқуқҳои конститусионӣ худ оид ба иштирок дар идоракунии корҳои давлатӣ ва ҷамъиятӣ анҷом медиҳанд.

Моддаи 6.Муносибати мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ бо мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот

Мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ба мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот барои амалӣ намудани вазифаҳои онҳо мусоидат менамоянд ва тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба онҳо кӯмакҳои молиявӣ ва иқтисодӣ мерасонанд.

Мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ метавонанд татбиқи баъзе ваколатҳои худро ба мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот вогузоранд.

БОБИ 2. ТАШКИЛ, ВАКОЛАТ ВА ФАЪОЛИЯТИ МАҚОМОТИ НАМОЯНДАГИИ МАҲАЛЛИИ ҲОКИМИЯТИ ДАВЛАТӢ

Моддаи 7.Тартиби ташкили Маҷлиси вакилони халқ

Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳияро интихобкунандагонӣ воҳидҳои марзӣ маъмурии дахлдор дар асоси принсипҳои умумӣ, баробар, мустақим, бо овоздиҳии пинҳонӣ ба мӯҳлати 5 сол интихоб мекунанд.

Ҳар як шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон аз синни 18 метавонад вакили Маҷлиси вакилони халқи дахлдор интихоб шавад.

Шумораи вакилони Маҷлиси вакилони халқи дахлдорро Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия дар доираи меъёрҳои зерин муайян мекунанд:

- барои Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят ва шаҳри Душанбе – то 70 нафар;
- барои шаҳр ва ноҳия - то 40 нафар;

Маҷлиси вакилони халқ дар сурати интихоб шудани на камтар аз се ду ҳиссаи шумораи умумии муқарраршудаи вакилони он ваколатдор мебошад.

Тартиби интихоби вакилони Маҷлиси вакилони халқро Қонуни конститусионии Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи интихоботи вакилон ба Маҷлиси маҳаллии вакилони халқ» танзим менамояд.

Ҳангоми азнавташкилдихии (ҳамроҳшавии, муттаҳидшавии, табдилдихии, тақсимшавии ё ҷудошавии) воҳидҳои марзӣ маъмури вакили Маҷлиси вакилони халқи ин воҳиди марзӣ маъмури вакили Маҷлиси вакилони халқи азнавташкилшудае мебошад, ки ба ҳайати он аксарияти интихобкунандагони вакил дохил мешаванд ва то оғози ҷаъолияти иҷлосияи даъвати нав ваколати худро нигоҳ медорад.

Моддаи 8. Ваколати Маҷлиси вакилони халқ

Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия чунин ваколат дорад:

- бучети маҳаллиро қабул мекунад, ҳангоми зарурат ба он тағйиру иловаҳо ворид менамояд, иҷрои онро назорат намуда, ҳисоботи онро тасдиқ мекунад;

- роҳҳои инкишофи иқтисодии иҷтимоии маҳалро муайян намуда, барномаҳои **рушди иқтисоди - иҷтимоии минтақаи** дахлдорро тасдиқ ва иҷрои онҳоро назорат мекунад; **(ҚҶТ аз 29.12.10с №653)**

- андоз ва пардохти маҳаллиро мувофиқи қонун муқаррар мекунад;

- дар доираи қонун тарзи идора ва ихтиёрдорӣ моликияти коммуналии ҳудуди марзӣ маъмури дахлдорро муайян менамояд ва истифодаи самараноки онро назорат мекунад;

- дар доираи ваколати худ барномаҳои ҳифзи муҳити зист ва истифодаи оқилонаи сарватҳои табиӣи ҳудуди воҳиди марзӣ маъмури дахлдорро тасдиқ ва иҷрои онҳоро назорат мекунад;

- дар доираи ваколати худ барномаҳои мусоидат ба шуғли аҳоли ва паст кардани сатҳи камбизоатиро тасдиқ ва иҷрои онҳоро назорат мекунад;

- дар доираи ваколати худ муносибатҳои вобаста ба истифодаи об, замин ва дигар сарватҳои табиӣро тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон танзим менамояд;

- Раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳияро, ки Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба вазифа таъин ва аз вазифа озод намудааст, тасдиқ мекунад;

- ба Раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия ҳангоми мавҷуд будани асос бо овоздиҳии пинҳонӣ ва бо тарафдорӣ на камтар аз се ду ҳиссаи шумораи умумии вакилони Маҷлиси вакилони халқи дахлдор нобоварӣ изҳор намуда, ба Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи озод намудани ӯ масъала мегузорад;

- ҳисоботи роҳбарони сохтори маҳаллии мақомоти марказии ҳокимияти иҷроия ва ташкилотҳои дахлдорро оид ба масъалаҳои, ки ба ваколати Маҷлиси вакилони халқ мансубанд, баррасӣ менамояд ва ҳангоми зарурат ба мақомоти дахлдор дар хусуси ба ҷавобгарӣ кашидани шахсони мансубдори онҳо пешниҳод ирсол меорад;

- Дастури Маҷлиси вакилони халқро қабул ва ба он тағйиру иловаҳо ворид менамояд;

- комиссияҳои доимӣ, муваққатӣ ва мақомоти дигари Маҷлиси вакилони халқи дахлдорро таъсис медиҳад, низомнома ва ҳайати онҳоро тасдиқ мекунад, ҳисоботро оид ба ҷаъолияти онҳо мешунавад;

- ваколати вакилони Маҷлиси вакилони халқи дахлдорро дар ҳолатҳои муқаррарнамудаи қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон пеш аз мӯҳлат қатъ менамояд;

- санадҳои мақомоти намоёндагии маҳаллии ҳокимияти давлатии дахлдори поёниро дар сурати ба Конституция (Сарқонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон) Конституция (Сарқонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон) ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқат накарданашон бекор мекунад;

- **мутобиқи** санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон қарорҳои раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳияро тасдиқ ё бекор мекунад; **(ҚҶТ аз 29.12.10с №653)**

- тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба **таъмин ва ҳифзи** ҳуқуқи озодаҳои инсон ва шаҳрванд тадбирҳои зарурӣ меандешад; **(ҚҶТ аз 29.12.10с №653)**

- дар доираи ваколати худ тибқи **Кодекси ҳуқуқвайронкунии маъмури Ҷумҳурии Тоҷикистон** қоидаҳои муайян менамояд, ки барои вайрон намудани онҳо ҷавобгарии маъмури пешбинӣ карда мешавад; **(ҚҶТ аз 3.12.09с, №576)**

- **масъалаҳои тағйир додани сарҳади Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия, таъсис ва барҳам додани воҳидҳои марзӣ маъмури, муқаррар намудан ва ба ҷои дигар кӯчонидани маркази маъмури онҳо, мансуб донишҷӯ маҳалҳои аҳолинишин ба категорияи шаҳрҳои тобеи ҷумҳурӣ ва вилоят, шаҳрак ва деҳа, номгузорӣ ва номивазкунии воҳидҳои марзӣ маъмури ва маҳалҳои аҳолинишинро баррасӣ намуда, қарори худро ба мақомоти дахлдор пешниҳод менамояд;**

- **нақшаи ташкили комплексӣ-ҳудудии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия, нақшаи генералии шаҳри Душанбе, маркази Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳр ва ноҳияро тасдиқ намуда, ба мақомоти дахлдор пешниҳод менамояд;** **(ҚҶТ аз 19.03.2013с. №960)**

- дигар ваколатҳоро, ки санадҳои **меъёрии ҳуқуқии** Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар намудаанд, амалӣ менамояд. **(ҚҶТ аз 29.12.10с №653)**

Моддаи 9. Санадҳои Маҷлиси вакилони халқ

Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия дар доираи ваколати худ қарор қабул мекунад.

Қарорҳои Маҷлиси вакилони халқ, ки дар ҳудуди дахлдор дорои хусусияти умумихатмӣ мебошанд, ба Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон бо тартиби муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои баҳисобгирии давлатӣ, санҷиш ва бақайдгирии фиристода мешаванд.

Тартиби интишори расмӣ ва мавриди амал қарор додани санадҳои Маҷлиси вакилони халқро Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд.

Иҷрои қарорҳои Маҷлиси вакилони халқ, ки дар доираи ваколатиған қабул шудаанд, дар ҳудуди дахлдор барои мақомоти давлатӣ, корхонаҳо ва ташкилотҳо новобаста аз тобеияти идоравӣ, шакли ташкилии ҳуқуқи ва шакли моликияташон, шахсони мансабдор ва шахрвандон ҳатмӣ мебошад. (ҚҶТ аз 29.12.10с №653)

Маҷлиси вакилони халқ метавонад қарорҳои худро тағйир диҳад ва ё бекор кунад.

Дар сурати ба Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон ва **қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон** мувофиқат накардани санадҳои Маҷлиси вакилони халқ онҳо аз тарафи ҳуди Маҷлиси вакилони халқ, мақомоти болоӣ ва ё суд бекор карда мешаванд. **(ҚҶТ аз 29.12.10с №653)**

Маҷлиси вакилони халқ метавонад мурочиатнома ва изҳорот қабул намояд.

Моддаи 10. Дастури Маҷлиси вакилони халқ

Тартиби гузаронидани иҷлосияи Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия, маҷлисҳои мақомоти онҳо, пешниҳод ва баррасии масъалаҳо, ташкил ва интиҳоби мақомоти Маҷлиси вакилони халқ, шунидани ҳисоботи онҳо, баррасии дарҳости вакилон, тартиби овоздиҳӣ ва дигар масъалаҳои ташкилиро дастури Маҷлиси вакилони халқи дахлдор муайян менамояд.

Моддаи 11. Шакли асосии фаъолияти Маҷлиси вакилони халқ

Шакли асосии фаъолияти Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия иҷлосия буда, дар он масъалаҳои баррасӣ мешаванд, ки ба ваколати Маҷлиси вакилони халқ дохиланд.

Ҷараёни иҷлосияи Маҷлиси вакилони халқ дар шакли протокол ба расмӣ дароварда шуда, ба он раисикунанда имзо мегузорад.

Моддаи 12. Тартиби даъвати иҷлосияи Маҷлиси вакилони халқ

Иҷлосияи якуми Маҷлиси вакилони халқи аз нав интиҳобшудаи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия на дертар аз як моҳ баъди интиҳоботи Маҷлиси вакилони халқ аз тарафи раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия даъват карда мешавад.

Иҷлосияҳои Маҷлиси вакилони халқ аз тарафи раисони Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе, шаҳру ноҳияҳо дар як сол на камтар аз чор маротиба даъват карда мешаванд ва ҳангоми набудани онҳо иҷлосияҳои Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳияҳо аз тарафи яке аз муовинони онҳо, ки вакили ин Маҷлиси вакилони халқ мебошад, даъват карда мешаванд. (ҚҶТ аз 29.12.10с №653)

Иҷлосияи Маҷлиси вакилони халқ метавонад бо ташаббуси на камтар аз се як ҳиссаи шумораи умумии вакилони он низ даъват карда шавад. **(ҚҶТ аз 29.12.10с №653)**

Қарор дар бораи даъвати иҷлосия на дертар аз 10 рӯзи то оғози баргузоршавии иҷлосия ва дар ҳолатҳои зарурӣ фавран қабул карда шуда, ба маълумоти вакилон расонида мешавад.

Моддаи 13. Тартиби гузаронидани иҷлосияи Маҷлиси вакилони халқ

Иҷлосияи Маҷлиси вакилони халқро раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия мекушояд ва ба он раисӣ мекунад. Ҳангоми набудани раис ба иҷлосия яке аз муовинони ӯ, ки вакили Маҷлиси вакилони халқ мебошад, раисӣ мекунад. **Дар ҳолати вакил набудани иҷрокунандаи вазифаи раис ва муовинони ӯ иҷлосияи Маҷлиси вакилони халқро вакили синну солаш калонтарин мекушояд ва то интиҳоб шудани раиси Маҷлиси вакилони халқ ба кори он раисӣ мекунад. (Қ ҶТ аз 3.12.09с, №576).**

Дар иҷлосия аз ҳисоби вакилон котибот интиҳоб карда мешавад.

Аз рӯи масъалаҳои, ки дар иҷлосия баррасӣ мешаванд, Маҷлиси вакилони халқ бо овоздиҳии ошкоро ё пинҳонӣ, бо тарафдории аз нисф зиёди шумораи умумии вакилон қарор қабул мекунад. **(Қ ҶТ аз 3.12.09с, №576).**

Иҷлосияи Маҷлиси вакилони халқ дар сурате ваколатдор ҳисобида мешавад, ки дар он на камтар аз се ду ҳиссаи шумораи муқарраршудаи вакилон иштирок дошта бошанд.

Иҷлосия ба таври ошкоро гузаронида мешавад.

Дар ҳолатҳои зарурӣ бо қарори Маҷлиси вакилони халқ **мумкин аст** иҷлосияи пӯшида низ гузаронида шавад. **(Қ ҶТ аз 3.12.09с, №576).**

Роҳбарони мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, сохторҳои маҳаллии мақомоти марказии ҳокимияти иҷроия, роҳбарон ва дигар шахсони мансабдори ташкилотҳои, ки дар ҳудуди марзӣ маъмурии дахлдор ҷойгиранд, бо даъвати раиси Маҷлиси вакилони халқ ба иҷлосия ҳозир мешаванд ва дар ҳолати зарурӣ оид ба масъалаҳои, ки ба ваколати Маҷлиси вакилони халқ дохиланд, ахборот медиҳанд.

Моддаи 14. Таъсис ва фаъолияти комиссияҳои доимӣ ва муваққатӣ

Маҷлиси вакилони халқ барои баррасии пешакии масъалаҳо ва ба иҷлосия манзур намудани онҳо, мусоидат ба татбиқи қарорҳои Маҷлиси вакилони халқ ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон комиссияҳои доимӣ ва муваққатӣ таъсис медиҳад.

Маҷлиси вакилони халқ бо пешниҳоди раиси Маҷлиси вакилони халқ номгӯй ва шумораи ҳайати комиссияҳои доимӣ ва муваққатиро муқаррар намуда, аз ҳисоби вакилон раис ва аъзои онҳоро интихоб менамояд. Вакили Маҷлиси вакилони халқ метавонад танҳо узви як комиссияи доимӣ бошад.

Комиссияҳои доимӣ дар назди Маҷлиси вакилони халқ масъул буда, ба он ҳисобот медиҳанд.

Ба ҳайати комиссияҳои доимӣ раиси Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия интихоб шуда наметавонад.

Комиссияҳои доимӣ ҳуқуқ доранд:

- ба Маҷлиси вакилони халқ ва раис оид ба рӯзномаи маҷлис ва дигар масъалаҳо, ки дар иҷлосия баррасӣ мешаванд, пешниҳод ирсол намоянд;

- оид ба масъалаҳо, ки дар иҷлосия баррасӣ мешаванд, хулоса диҳанд;

- дар иҷлосия мувофиқи ваколаташон маъруза ва маърузаи иловагӣ кунанд;

- дар доираи ваколаташон ба иҷлосия оид ба шунидани ҳисоботи роҳбарони мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ пешниҳод манзур намоянд.

Комиссияҳои доимӣ метавонанд дигар вакилони Маҷлиси вакилони халқ, намоёндагони мақомоти давлатӣ, ташкилотҳо, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, ҳизбҳои сиёсӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот ва инчунин шаҳрвандонро ба кори худ ҷалб намоянд.

Шахсони мансабдори **сохторҳои мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ**, сохторҳои маҳаллии мақомоти марказии ҳокимияти иҷроия, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, ташкилотҳои воқеъ дар ҳудуди дахлдор бо тартиби муқарраргардида ӯҳдадоранд бо дархости комиссияҳои доимӣ, ки дар доираи ваколаташон дода мешаванд, маълумоти заруриро пешниҳод намоянд. **(Қ ҶТ аз 3.12.09с, №576).**

Комиссияҳои доимӣ қарорҳои протоколӣ қабул менамоянд.

Маҷлисҳои комиссияҳои доимӣ ҳангоми ҳозир будани аз нисф зиёди шумораи умумии аъзои он ваколатдор ҳисобида мешаванд.

Қарори протоколии комиссияҳои доимӣ бо тарафдории аксарияти аъзои ҳозирбудаи комиссия қабул карда мешавад.

Протоколи маҷлиси комиссияҳои доимӣ аз ҷониби раиси комиссия ба имзо мерасад.

Фаъолияти комиссияҳои доимиро низомномае, ки Маҷлиси вакилони халқ тасдиқ кардааст, ба танзим медарорад.

Ҳангоми гузаронидани маҷлисҳои якҷояи якҷанд комиссияҳои доимӣ протоколи онҳо аз ҷониби раисони комиссияҳои дахлдор имзо карда мешавад.

Дар ҳолатҳои зарурӣ дар доираи ваколати Маҷлиси вакилони халқ комиссияҳои муваққатӣ ташкил карда мешаванд.

Ҳайат, вазифаҳо, ваколат, мӯҳлати фаъолият ва ҳуқуқҳои комиссияҳои муваққатиро Маҷлиси вакилони халқ ҳангоми таъсис додани онҳо муқаррар менамояд.

Комиссияҳои муваққатии Маҷлиси вакилони халқ оид ба масъалаҳои **вобаста ба** ваколати худ хулоса медиҳанд. **(Қ ҶТ аз 29.12.10с №653)**

Моддаи 15. Вакили Маҷлиси вакилони халқ

Вакили Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия ҳақ дорад фикри худро озодона баён намояд, мувофиқи ақидаи худ овоз диҳад.

Ваколати вакили Маҷлиси вакилони халқ бо қарори Маҷлиси вакилони халқи дахлдор дар ҳолатҳои зерин пеш аз мӯҳлат қатъ мегардад:

- дар асоси аризаи ӯ дар хусуси ба истеъфо рафтан;

- ба қувваи қонунӣ даромадани ҳалномаи суд дар хусуси ғайри қобили амал доништанӣ ӯ;

- ба қувваи қонунӣ даромадани ҳукми айбдоркунии суд;

- қатъи шаҳрвандӣ;

- барои **истиқомати** доимӣ берун рафтан аз ҳудуди марзӣ маъмури дахлдор; **(Қ ҶТ аз 29.12.10с №653)**

- ишғоли вазифае, ки тибқи қонун ба ваколати вакили Маҷлиси вакилони халқ мувофиқ нест;

- пеш аз мӯҳлат пароканда шудани Маҷлиси вакилони халқ;

- бе сабабҳои узрнок зиёда аз се маротиба пай дар пай иштирок накардан дар ҷаласаҳои иҷлосияи Маҷлиси вакилони халқ;

- ҳангоми вафот.

Вазъи ҳуқуқии вакили Маҷлиси вакилони халқро қонун муайян менамояд.

Моддаи 16. Асосҳои қатъи ваколати Маҷлиси вакилони халқ

Ваколати Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия дар рӯзи оғози фаъолияти Маҷлиси вакилони халқи даъвати нав қатъ мегардад.

Маҷлиси вакилони халқ пеш аз мӯҳлат аз тарафи Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳолатҳои зерин пароканда карда мешавад:

- мунтазам, яъне дар давоми як сол **зиёда аз як маротиба** ичро накардани талаботи Конституцияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон ва қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, бо пешниҳоди Прокурори генералии Ҷумҳурии Тоҷикистон; (**ҚҶТ аз 29.12.10с №653**)

- агар Маҷлиси вакилони халқи аз нав интихобшуда дар давоми як моҳи баъди ифтитоҳи иҷлосияи якумаш мақомоти худро ташкил карда натавонад;

- баргузор нашудани иҷлосия дар давоми ду моҳ, бинобар ҳозир нашудани шумораи зарурии вакилон;

- ҳангоми азнавташкилдиҳии (ҳамроҳшавии, муттаҳидшавии, табдилдиҳии, тақсимшавии, ҷудошавии) воҳиди марзӣ маъмурии дахлдор.

Ваколати Маҷлиси вакилони халқ пеш аз мӯҳлат дар сурати ихтиёран пароканда шудани он низ қатъ мегардад, агар қарор оид ба ин масъала бо тарафдорӣ на камтар аз се ду ҳиссаи шумораи умумии вакилони Маҷлиси вакилони халқ қабул шуда бошад.

Моддаи 17. Таъмини фаъолияти ташкилӣ ва моддию техникии Маҷлиси вакилони халқ

Хизматрасонии ташкилӣ, моддию техникии ва дигар намуди хизматрасонӣ ба фаъолияти Маҷлиси вакилони халқ ва мақомоти он, мусоидат ба вакилони халқ дар иҷрои ваколатҳои худ аз ҷониби дастгоҳи раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия сурат мегирад.

Харочот барои таъмини Маҷлиси вакилони халқ дар буҷети маҳаллии дахлдор дар сатри алоҳида нишон дода мешавад.

БОБИ 3. ВАКОЛАТ ВА ФАЪОЛИЯТИ РАИСИ ВИЛОЯТИ МУХТОРИ КӢХИСТОНИ БАДАХШОН, ВИЛОЯТ, ШАӢРИ ДУШАНБЕ, ШАӢР ВА НОӢИЯ

Моддаи 18. Раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия

Раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия – намоёнди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳокимияти иҷроияро дар маҳал амалӣ менамояд, **мақомоти намоёндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатиро** дар воҳидҳои марзӣ маъмурии дахлдор сарварӣ мекунад. (**Қ ҶТ аз 3.12.09с, №576**).

Раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳияро Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба вазифа таъин ва аз вазифа озод менамояд ва ба тасдиқи Маҷлиси вакилони халқи дахлдор пешниҳод мекунад.

Агар Маҷлиси вакилони халқи дахлдор раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳияро тасдиқ накунад, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад ӯро тақроран ба Маҷлиси вакилони халқ барои тасдиқ пешниҳод намояд ё шахси дигарро ба ин вазифа таъин намуда, барои тасдиқ ба Маҷлиси вакилони халқ пешниҳод намояд.

Агар Маҷлиси вакилони халқи дахлдор аз вазифа озод намудани раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳияро тасдиқ накунад, масъала тақроран барои тасдиқ пешниҳод карда мешавад.

Агар шахс вакили Маҷлиси вакилони халқи дахлдор набошад, ӯ иҷрокунандаи вазифаи раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия таъин карда мешавад ва баъди вакил интихоб шуданаш бо тартиби муқаррарнамудаи ҳамин модда ба ин вазифа таъин ва барои тасдиқ пешниҳод карда мешавад.

Моддаи 19. Санадҳои раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия

Раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия дар доираи ваколати худ қарор ва амр қабул мекунад.

Санадҳои меъёрии ҳуқуқии раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия дар шакли қарор қабул карда мешаванд.

Қарорҳои хусусияти фардӣ ва ташкилии амрдиҳӣ дошта, инчунин амрҳои раис санадҳои меъёрӣ намебошанд.

Санадҳои меъёрии ҳуқуқии раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия бояд ба вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои баҳисобгирии давлатӣ, санҷиш ва бақайдгирӣ фиристода шаванд.

Тартиби интишори расмӣ ва мавриди амал қарор додани санадҳои раисро Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд.

Иҷрои **санадҳои** дар доираи ваколати худ қабулкардаи раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия дар ҳудуди марзӣ маъмурии дахлдор ҳатмӣ мебошад.

Раис метавонад **санадҳои** худро тағйир диҳад ва ё бекор кунад.

Санади раис аз тарафи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, раиси болоӣ, худи раис, Маҷлиси вакилони халқи дахлдор, инчунин аз тарафи суд дар сурати ба Конституцияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон Конституцияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон ва қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқат накардани он пурра ё қисман бекор карда мешавад.

Моддаи 20. Ваколати раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия

Раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия чунин ваколат дорад:

- иҷлосияи Маҷлиси вакилони халқро даъват менамояд ва ба он раисӣ мекунад;

- ба қарорҳои таъини гузаронидани иҷлосияи Маҷлиси вакилони халқ роҳбарӣ мекунад, рӯзномаи иҷлосияро тартиб медиҳад;

- риояи дастури Маҷлиси вакилони халқро таъмин менамояд;

- фаъолияти комиссияҳои доимии Маҷлиси вакилони халқро ҳамоҳанг месозад;

- ба қарорҳо, протоколҳо ва санадҳои дигари Маҷлиси вакилони халқ имзо мегузорад;

- лоиҳаи буҷети Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳияро барои қабул ба Маҷлиси вакилони халқ пешниҳод менамояд, пас аз қабул иҷрои онро таъмин менамояд, оид ба он ҳисобот медиҳад;
- барои тасдиқи Маҷлиси вакилони халқ барномаҳои тараққиёти иҷтимоию **иқтисодии минтақа ва барномаҳои мақсадноки минтақавиро** пешниҳод менамояд ва оид ба иҷрои онҳо дар иҷлосия ҳисобот медиҳад; (**ҚҶТ аз 29.12.10с №653**)
- дар доираи ваколати худ оид ба таҳкими тартиботи ҳуқуқӣ ва пурзӯр намудани мубориза бар зидди ҷинояткорӣ, таъмини амнияти шаҳрвандон, ҳифзи ҳуқуқи озодиҳои онҳо чораҳо меандешад, ҳангоми рӯй додани офатҳои табиӣ, эпидемия ва дигар ҳолатҳои фавқуллодда тадбирҳои заруриро амалӣ мегардонад;
- муботиқаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба ҳифзи саломати аҳоли, таъмини кӯмаки тиббӣ санитарӣ, беҳбудии санитарияу эпидемиологияи аҳоли тадбирҳо меандешад;
- Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳияро дар доираи салоҳиятҳои худ дар хорича, дар муносибат бо мақомоти давлатӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, ҳизбҳои сиёсӣ, ташкилотҳо ва шаҳрвандон намояндагӣ мекунад;
- нақшаи **ташкilotӣю комплексҷ - йудудии** Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия, нақшаи **генералии** сохтмони маркази Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳияро таҳия намуда, ба Маҷлиси вакилони халқ дахлдор пешниҳод менамояд; (**ҚҶТ аз 19.03.2013с. №960**)
- ба баррасии роҳбарони мақомоти марказии ҳокимияти иҷроия дар бораи фаъолияти сохтори маҳаллии онҳо дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия дар сурати иҷро накардани талаботи қонунҳо, санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва санадҳои Раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия пешниҳод манзур менамояд. Агар сохтори маҳаллии мақомоти марказии ҳокимияти иҷроия камбудихоро бартараф накунад, хулосаи дахлдори худро ба Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ё Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд;
- дар бораи бо муқофотҳои давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон сарфароз гардонидан бо тартиби муқарраркардаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод ирсол менамояд;
- **мувофиқи сохтори намунавии тасдиқнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон сохтори дастгоҳи раисро тасдиқ менамояд; (ҚҶТ аз 3.12.09с, №576).**
- **дар доираи шумораи ниҳони хизматчиёни давлатии муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷадвали воҳидҳои кории дастгоҳи раис ва сохторҳои дахлдори мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатиро, ки аз буҷети маҳаллӣ маблағгузорӣ карда мешаванд, тасдиқ менамояд; (ҚҶТ аз 3.12.09с, №576).**
- муовини якум ва муовинони худро дар доираи лимити шумораи умумии муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо розигии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба вазифа таъин ва аз вазифа озод менамояд;
- роҳбари дастгоҳи раис ва кормандони дастгоҳро **тибқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон** ба вазифа таъин ва аз вазифа озод менамояд; (**ҚҶТ аз 3.12.09с, №576**).
- роҳбарони корхонаҳо, ташкилотҳо ва муассисаҳоро, ки ба моликияти коммуналии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия асос ёфтаанд, ба вазифа таъин ва аз вазифа озод менамояд;
- моликияти коммуналии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳияро дар доираи ваколати худ идора менамояд;
- дар давоми сол на камтар аз як маротиба ба Маҷлиси вакилони халқ дар бораи иҷрои барномаҳои тараққиёти иҷтимоию иқтисодии худро дахлдор **барномаҳои мақсадноки минтақавӣ**, ҳолати хоҷагидорӣ, истифода ва идораи объектҳои моликияти коммуналии дахлдор ҳисобот медиҳад; (**ҚҶТ аз 29.12.10с №653**)
- ба Маҷлиси вакилони халқ Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия дар бораи бекор кардани санадҳои Маҷлиси вакилони халқ Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия, ки ба Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муқолиф мебошанд, пешниҳод манзур менамояд;
- иҷрои Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон, қонунҳо, қарорҳои яқояи Маҷлиси миллии ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарорҳои Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарорҳои Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, санадҳои Президент ва Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, қарорҳои мақомоти марказии ҳокимияти иҷроия, Маҷлиси вакилони халқ Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳияро таъмин менамояд;
- **Феҳристи баҳисобирии воҳидҳои марзиви маъмурӣ ва маҳалҳои аҳолинишинро пеш мебарад;**(**ҚҶТ аз 19.03.2013с. №960**)
- назорати истифодаи табиат, сохтмон ва азнавсозии иншоотҳои ҳифзи табиатро таъмин менамояд;
- ташкилотҳо, муассисаҳо ва корхонаҳои давлатиро, ки ба моликияти коммуналии дахлдор асос ёфтаанд, бо тартиби муқаррарнамудаи санадҳои қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис ва барҳам медиҳад;
- тартиби ташкил ва фаъолияти машварати назди Раисро бо риояи **санадҳои меъёрии ҳуқуқии** Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд; (**ҚҶТ аз 29.12.10с №653**)
- дар доираи ваколати худ барои пешбурди фаъолият, ҳамчунин омода намудани масъалаҳо барои баррасӣ, татбиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон комиссияҳоро таъсис дода, ҳайат ва мӯҳлати фаъолияти онҳоро тасдиқ ва ваколати онҳоро муайян менамояд;
- қабули шаҳрвандонро ба роҳ мемонад, арзу шикоят ва таклифҳои онҳоро баррасӣ менамояд;

- дигар ваколатхоеро, ки ҳамин Қонуни конституционӣ, қонунҳо ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар кардаанд, амалӣ менамояд.

Раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия оид ба масъалаҳои ваколоти худ дар назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти болоӣ ва Маҷлиси вакилони халқи дахлдор ҳисоботдиҳанда ва масъул мебошад.

Моддаи 21. Ваколоти дигари Раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят ва шаҳри Душанбе

Раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят ва шаҳри Душанбе ҳамчунин ваколатҳои зайл дорад:

- ба фаъолияти раисони шаҳрҳо ва **ноҳияи дахлдор** Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе роҳбарӣ менамояд;

- санадҳои раисони шаҳр ва **ноҳияи дахлдорро**, ки ба Конституция (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон Конституция (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳолиф мебошанд, бекор менамояд; (**ҚҶТ аз 29.12.10с №653**)

- татбиқи баъзе ваколатҳои худро ба раисони шаҳрҳо ва ноҳияҳо вогузор менамояд.

Моддаи 20¹. Тартиби ба вазифа таъин ва аз вазифа озод намудани роҳбарони сохторҳои маҳаллии мақомоти иҷроияи марказии ҳокимияти давлатӣ

Роҳбарони сохторҳои маҳаллии мақомоти иҷроияи марказии ҳокимияти давлатӣ дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия, ки аз бучети маҳаллии дахлдор маблағгузорӣ мешаванд, аз тарафи раисони Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия бо розигии хаттии роҳбарони мақомоти иҷроияи марказии ҳокимияти давлатӣ ба вазифа таъин ва аз вазифа озод карда шуда, қарорҳои қабулшуда барои тасдиқ ба Маҷлиси вакилони халқи дахлдор пешниҳод карда мешаванд.

Роҳбарони сохторҳои маҳаллии мақомоти иҷроияи марказии ҳокимияти давлатӣ дар Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия, ки аз бучети ҷумҳуриявӣ маблағгузорӣ карда мешаванд, аз тарафи роҳбарони мақомоти иҷроияи марказии ҳокимияти давлатӣ бо розигии хаттии раисони Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия ба вазифа таъин ва аз вазифа озод карда шуда, қарорҳои қабулшуда барои тасдиқ ба Маҷлиси вакилони халқи дахлдор пешниҳод карда мешаванд. Муқаррароти мазкур барои ба вазифа таъин ва аз вазифа озод намудани роҳбарони сохторҳои маҳаллии мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва ҳарбӣ, инчунин судяҳо, прокурорҳо, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба вазифа таъин ва аз вазифа озод намудани онҳо тартиби дигарро муайян намудааст, татбиқ намегардад.

Тартиби баррасии масъалаҳои ба вазифа таъин ва аз вазифа озод намудани роҳбарони сохторҳои маҳаллии мақомоти иҷроияи марказии ҳокимияти давлатиро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд. (**ҚҶТ аз 22.07.2013с.№1012**)

Моддаи 22. Асосҳои аз вазифа озод намудани раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия

Раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия дар ҳолатҳои зерин аз вазифа озод карда мешавад:

- дар асоси аризаи ӯ оид ба истеъфо рафтан;
- ба қувваи қонунӣ даромадани ҳалномаи суд дар хусуси ғайри қобили амал донишгари ӯ;
- ба қувваи қонунӣ даромадани ҳукми айбдоркунии суд;
- мунтазам иҷро накардани ўҳдадорихои хизматӣ;
- қатъи шахрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- дигар асосҳои муқаррарнамудаи қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонад дар дигар ҳолатҳо низ раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳияро аз вазифа озод намояд.

Моддаи 23. Дастгоҳи раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия

Таъминоти иттилоотӣ таҳлилий, ташкилий ҳуқуқӣ ва моддию техникаи фаъолияти раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия аз тарафи дастгоҳи раис амалӣ карда мешавад.

Дастгоҳи раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия аз тарафи раис ташкил ва тағйир дода мешавад.

Низомнома ва сохтори намунавии дастгоҳи раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳияро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ менамояд. (**Қ ҶТ аз 3.12.09с, №576**).

Низомномаи дастгоҳ, сохтор ва ҷадвали воҳидҳои кории онро раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия мувофиқи низомнома ва сохтори намунавии тасдиқнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи шумораи ниҳони хизматчиёни давлатии муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ менамояд. (**Қ ҶТ аз 3.12.09с, №576**).

Маблағгузори дастгоҳ аз ҳисоби бучети маҳаллӣ сурат мегирад.

БОБИ 4. АСОСҶОИ ИҚТИСОДӢ ВА МОЛИЯВИИ ФАЪОЛИЯТИ МАҚОМОТИ МАҲАЛЛИИ ҲОКИМИЯТИ ДАВЛАТӢ

Моддаи 24. Манбаъҳои иқтисодии фаъолияти мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ

Манбаъҳои иқтисодии фаъолияти мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатиро замин, сарватҳои зеризаминӣ, об, ҷангал, олами набототу ҳайвонот ва дигар боигариҳои табиӣ, ки дар воҳидҳои марзӣ маъмурии дахлдор воқеанд, ҳамчунин моликияти коммуналӣ ва дигар шаклҳои моликият низ, ки сарчашмаи даромади мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва қонеъ гардонидани талаботи иҷтимоӣ иқтисодии аҳолии воҳидҳои марзӣ маъмурии дахлдор мебошанд, ташкил медиҳанд.

Моддаи 25. Моликияти Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия

Ба моликияти Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия объектҳои дохил мешаванд, ки тибқи тартиби муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба онҳо дода шудаанд. Ба моликияти Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия ҳамчунин маблағҳои буҷетӣ, объектҳои инфрасохторҳои маҳаллӣ, муассисаҳои маориф, тандурустӣ, таъминоти иҷтимоӣ, илм ва фарҳанг ва объектҳои дигар, ки аз ҳисоби маблағҳои Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия, аз ҷумла дар асоси саҳмгузорӣ сохта ва харида шудаанд, ё аз манбаъҳои дигар ройгон дода шудаанд, дохил мешаванд.

Номгуи объектҳои моликияти коммуналӣ Маҷлиси вакилони халқ тасдиқ менамояд, ба он тағйирот ворид намуда, ҳисоботи роҳбарони корхонаҳо, ки ба моликияти коммуналӣ асос ёфтаанд, оид ба истифодаи онҳо мешунавад.

Моддаи 26. Идораи объектҳои моликияти коммуналии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия

Объектҳои моликияти коммуналии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳияро Маҷлиси вакилони халқ ва раиси дахлдор мутобиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар доираи ваколати худ идора мекунанд. Объектҳои мазкур бо мақсади хизматрасонии самаранок ба аҳоли ва рушди иқтисодӣ иҷтимоӣ ҳудуди дахлдор истифода мешаванд.

Тартиби хусусигардонии моликияти коммуналӣ санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамоянд.

Тартиби аз моликияти коммуналӣ ба моликияти ҷумҳуриявӣ ва ё аз моликияти ҷумҳуриявӣ ба моликияти коммуналӣ гузаронидани молу мулкоро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд. (ҚЧТ аз 29.12.10с №653)

Аз моликияти коммуналии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия ба моликияти коммуналии дахлдори дигар гузаронидан дар асоси қарорҳои мақомоти намоёндагии маҳаллии ҳокимияти давлатии дахлдор амалӣ карда мешавад.

Моддаи 27. Фаъолияти иқтисодии хориҷии мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ

Фаъолияти иқтисодии хориҷии мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат гирифта, ин мақомот барои вусъат додани фаъолияти иқтисодии хориҷии корхонаҳо, муассисаҳо, ташкилотҳо ва иттиҳодияҳои онҳо, ки дар воҳидҳои марзӣ маъмурии дахлдор ҷойгиранд, инкишофи иқтисодӣ содиротӣ, зиёд намудани истеҳсоли маҳсулот, иҷрои қор ва хизматрасонии ба рақобат тобовар мусоидат менамоянд.

Мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар доираи ваколати худ дар ин самт ҳуқуқ доранд:

- бо шарикони хориҷии худ барои хариду фурӯши маҳсулот, иҷрои қор ва хизматрасонӣ мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон созишнома банданд;
- ба ташкили корхонаҳои муштарак мусоидат намоёнд;
- мутобиқи тартиби муқарраркардаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон савдои наздисарҳадӣ ташкил намоёнд;
- дигар намудҳои фаъолиятро мувофиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба фаъолияти иқтисодии хориҷӣ амалӣ намоёнд.

Моддаи 28. Муносибати мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ба объектҳои моликияти ҷумҳуриявӣ

Маҷлиси вакилони халқ ва раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия дар ҳудуди воҳидҳои марзӣ маъмурии дахлдор ба ҷойгиркунии мақсадноки объектҳои истеҳсоли ва иҷтимоӣ, таъсиси инфрасохторҳои дахлдор, истифодаи самараноки захираҳои табиӣ ва меҳнатӣ, ҳифзи муҳити зист ва соҳаҳои дигар, ки моликияти ҷумҳуриявӣ мебошанд, тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон назорат мекунанд.

Моддаи 29. Моликияти муштаракӣ мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ

Мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонанд дорои моликияти муштарак бошанд ва дар идоракунии он иштирок намоёнд.

Моддаи 30. Манбаъҳои молиявии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия

Манбаъҳои молиявии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия аз инҳо иборатанд:

- маблағҳои буҷети маҳаллӣ;

- маблағҳои ғайриандоз ва фондҳои мақсадноки давлатӣ;
- даромад аз буҷети болоӣ дар шакли кўмаки молиявии беподош (дотатсия);
- мусоидати молиявӣ (субвенсия) аз буҷети болоӣ;
- қарзи буҷетӣ аз буҷети болоӣ;
- маблағҳои хайрия;
- қоғазҳои қиматнок, бурднок ва музоядаҳои маҳаллӣ;
- даромад аз чорабиниҳои оммавӣ варзишӣ ва фарҳангӣ;
- дигар манбаъҳои, ки санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ накардаанд.

Манбаъҳои молиявии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳияро дар асоси шартномавӣ бо манбаъҳои молиявии дигар вилоятҳо, шаҳрҳо, ноҳияҳо, шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои маблағҷудокунӣ ба барномаҳои муштарак, аз ҷумла барои иҷрои барномаҳои тараққиёти байниҳудудӣ муттаҳид кардан мумкин аст.

Мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатии наздисарҳадӣ метавонанд бо мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, шахсони воқеӣ ва ҳуқуқии минтақаҳои наздисарҳадии давлатҳои ҳаммарз тибқи тартиби муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои амалӣ намудани барномаҳои муштарак, аз ҷумла барномаҳои тараққиёти байнисарҳадӣ манбаъҳои молиявиашонро муттаҳид гардонанд.

Моддаи 31. Даромадҳои буҷети Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия

Қисми даромади буҷети Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия аз ҳисоби даромадҳои андоз ва ғайриандоз, инчунин аз воридоти маблағ аз ҳисоби андозу пардохтҳои танзимкунанда иборат мебошад.

Ба даромадҳо аз андоз дохил мешаванд:

- андозҳои маҳаллӣ, ки **номгӯи** онҳоро санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян намудаанд; (**Қ ҶТ аз 3.12.09с, №576**).

- даромад аз андозу пардохтҳои танзимкунанда мувофиқи тартибе, ки қонун дар бораи Буҷети давлатӣ барои соли навбатии молиявӣ муқаррар кардааст;

- боҷи давлатӣ, ба истиснои боҷи давлатие, ки мувофиқи қонун дар бораи Буҷети давлатӣ барои соли навбатии молиявӣ ба буҷети ҷумҳуриявӣ ворид карда мешавад;

- дигар манбаъҳои, ки санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ накардаанд.

Ба даромадҳои ғайриандоз дохил мешаванд:

- даромад аз буҷети ҷумҳуриявӣ дар шакли кўмаки молиявии беподош (дотатсия), мусоидати молиявӣ (субвенсия), қарзи буҷетӣ ё дар шакли дигар;

- даромад аз хизмати пулакие, ки мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва ташкилотҳои идории буҷетӣ мерасонанд;

- воридоти маблағ аз ҳисоби татбиқи чораҳои маҷбуркунӣ барои вайронкунии қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи молияи давлатӣ, аз ҷумла ҷарима, пушаймона (пеня), ҷубронпулӣ ва ғайра;

- хайрияҳои ихтиёрии шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ;

- даромад аз гузаронидани ҳашарҳо;

- даромад аз қоғазҳои қиматнок, бурднок ва музоядаҳои маҳаллӣ;

- даромад аз амволе, ки моликияти коммуналии ноҳия ва шаҳр мебошад ё дар идораи хоҷагии онҳо қарор дорад.

Маҷлиси вакилони халқи шаҳр ва ноҳия ҳуқуқ дорад ба гурӯҳҳои алоҳидаи андозсупорандагон барои супоридани андоз, боҷ ва пардохтҳои маҳаллие, ки ба буҷети маҳаллии дахлдор ворид мегарданд, тибқи санадҳои қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон имтиёзҳо муқаррар намояд.

Моддаи 32. Харочоти буҷети Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия

Аз ҳисоби буҷети маҳаллӣ танҳо харочоти зайл маблағгузорӣ мешавад:

- таъмини фаъолияти мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ;

- ташаккули моликияти коммуналии воҳиди марзӣ маъмурии дахлдор ва идоракунии он;

- таъсис, таъмини фаъолият ва инкишофи муассисаҳои маориф, тандурустӣ, фарҳанг, варзиш ва тарбияи ҷисмонӣ, воситаҳои ахбори омма ва нашрияҳо, дигар муассисаҳо, ки ба моликияти коммуналӣ мансубанд ё дар ихтиёри мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ мебошанд;

- инкишофи хоҷагии манзилию коммуналӣ;

- сохтмони роҳ ва нигоҳдории роҳҳои, ки аҳамияти маҳаллӣ доранд;

- ободонӣ ва кабудизоркунӣ дар маҳал;

- ташкили истифода ва коркарди партовҳои рӯзгор;

- таъмини хизматрасонии нақлиётӣ ба аҳоли ва муассисаҳо, ки ба моликияти коммуналӣ мансубанд ё дар ихтиёри мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ мебошанд;

- ҳифзи муҳити зист дар маҳал;

- **амалигардони барномаҳои рушди иқтисодию иҷтимоии минтақа;** (**ҚҶТ аз 29.12.10с №653**)

- хизматрасонии қарзии мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва пардохти онҳо;

- кўмаки молиявии беподош ба аҳолӣ;
- гузаронидани интиҳоботи мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ.

Маблағгузории ғайбӣ дигари мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва хароҷоти дигар, ки ба масъалаҳои аҳамияти маҳаллидошта мансубанд, аз ҷониби мақомоти маҳаллии намояндагии ҳокимияти давлатӣ мутобиқи гурӯҳбандии буҷетии Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷро карда мешаванд.

Раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия дар давраи байни иҷлосияҳо ба захираҳои озоди молиявии буҷет, ки нисбати буҷети тасдиқшуда ба андозаи на зиёда аз даҳ фоизро ташкил медиҳад, ихтиёрдорӣ намуда, қарорҳои худро ба Маҷлиси вакилони халқ барои тасдиқ пешниҳод мекунад. Агар захираҳои озоди молиявии буҷет зиёда аз даҳ фоизи буҷети тасдиқшударо ташкил диҳанд, дар он сурат ба Маҷлиси вакилони халқ лоиҳаи тағйири иловаҳо ба буҷети маҳаллиро пешниҳод менамояд.

Хароҷоти яқояи буҷети Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия ва буҷети ҷумҳуриявӣ бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи молияи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон» ва Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои соли навбатии молиявӣ амалӣ карда мешавад.

Моддаи 33. Фонди захиравии раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия

Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия метавонад дар доираи буҷети тасдиқкардашуда фонди захиравии раисро дар ҳаҷми 0,5 фоиз аз ҳаҷми даромади умумии буҷети дахлдори маҳаллӣ таъсис диҳад ва ба таркиби хароҷоти он дохил намояд.

Раис ба фонди захиравӣ ихтиёрдорӣ намуда, дар бораи хароҷоти он ба Маҷлиси вакилони халқ ҳисобот медиҳад.

Истифодаи маблағҳои фонди захиравии раис тибқи тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат мегирад.

Моддаи 34. Ҳуқуқҳои буҷетии Маҷлиси вакилони халқ ва раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия

Буҷети Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия дар шакли қарори Маҷлиси вакилони халқи дахлдор таҳия ва дар иҷлосияи он қабул карда мешавад.

Таҳияи лоиҳаи буҷети Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия аз тарафи **мутаносибан** раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия ташкил карда мешавад. **(ҚҶТ аз 29.12.10с №653)**

Лоиҳаи буҷет аз рӯи манбаҳои даромад ва самтҳои хароҷот мувофиқи тартиби муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда мешавад.

Буҷети Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия имкон дорад бо барзиёди (профитсид) таҳия ва тасдиқ карда шавад.

Маблағгузории мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар ҳаҷме, ки буҷетҳои маҳаллӣ ва ҷумҳуриявӣ муқаррар намудаанд, сурат мегирад.

Хароҷотро барои нигоҳдории мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ Маҷлиси вакилони халқи дахлдор муқаррар менамояд.

Маҷлиси вакилони халқ ва раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия дар доираи ваколати худ ҳангоми иҷрои буҷет барои таъмини тавозуни он масъул мебошанд.

БОБИ 5. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 35. Шикоят намудан ба суд оид ба санадҳои мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ

Мақомоти давлатӣ, шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ метавонанд тибқи тартиби муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба суд оид ба санадҳои мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ шикоят намоянд.

Моддаи 36. Баррасии эътирози прокурор оид ба санадҳои мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ

Санадҳои Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия, ки аз рӯи онҳо прокурор эътироз баён кардааст, дар иҷлосияи он баррасӣ карда мешаванд. Дар сурати қонеъ нагардидани эътирози прокурор аз тарафи Маҷлиси вакилони халқ прокурор метавонад ба мақомоти намояндагии болоӣ ё суд муроҷиат намояд.

Санадҳои раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия, ки аз рӯи онҳо прокурор эътироз баён кардааст, аз ҷониби раиси дахлдор баррасӣ карда мешаванд. Дар сурати қонеъ нагардидани эътироз прокурор метавонад ба мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатии болоӣ, ё Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, ё Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, ё суд муроҷиат намояд.

Моддаи 37. Мӯҳлати баррасии пешниҳоди Маҷлиси вакилони халқ ва раис нисбат ба роҳбарони сохторҳои маҳаллии мақомоти марказии ҳокимияти иҷроия

Пешниҳоди Маҷлиси вакилони халқ ва раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия нисбат ба роҳбарони сохторҳои маҳаллии мақомоти марказии ҳокимияти иҷроия оид ба иҷро накардани талаботи қонунҳо, санадҳои

меъёрии ҳуқуқи Ҷумҳурии Тоҷикистон, санадҳои Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия дар мӯҳлати як моҳ баррасӣ мегардад.

Агар мақомоти болоӣ ё марказии ҳокимияти иҷроия дар мӯҳлати як моҳ пешниҳоди мазкурро баррасӣ накунад, Маҷлиси вакилони халқ ё раис метавонанд ба Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ё Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муроҷиат намоянд.

Моддаи 38. Аз эътибор соқит донишани санадҳои қонунгузорӣ

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи худидораи маҳаллӣ ва хоҷагии маҳаллӣ» аз 23 феввали соли 1991 (Ведомостҳои Совети Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 1991, № 8, мод. 144; №15, мод. 254; соли 1992, №5, мод. 71; №10, мод. 152; соли 1993, №17 – 18, мод. 373), Қонуни конститусионии Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи ҳокимияти давлатӣ дар маҳалҳо» аз 1 декабри соли 1994 (Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 1994, № 23–24, мод. 448; соли 1998, №10, мод. 113) аз эътибор соқит дониста шаванд.

Моддаи 39. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни конститусионии мазкур

Қонуни конститусионии мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Э.Раҳмонов

ш. Душанбе, 17 майи соли 2004,
№ 28
